

Uzaktan Çalışmanın Yükselişi*

Bil. Müh. Necmi Kılıç

Mesleki terminolojilerde "Remote working", "Home office", "Mobile working" gibi farklı isimlerle anılan uzaktan çalışma, son zamanlarda yaşadığımız koronavirüs sıkıntısı ile birlikte tekrar gündeme geldi.

Dünyada giderek yaygınlaşan bu çalışma yöntemine uygun meslekler arasında, bizim dahil olduğumuz bilişim sektörü başı çekiyor. Uzaktan çalışma, kabaca pair programming benzeri birlikte çalışmayı gerektiren durumlar haricinde, teknolojinin olanakları ile rahatlıkla uygulanabilir diyebiliriz.

Uygulamaya Geçiş

Uzaktan sistemlere bağlanırken ilk dikkat edilmesi gereken mutlaka bir VPN ağının kullanılmasıdır. Uzaktan bağlantı programları olan Teamviewer ve Alpermix benzeri üçüncü parti ürünlerin kullanımı ciddi güvenlik riskleri yaratabilir. Kurumsal firmaların çoğunluğu bunu uyguluyor. VPN ile bağlantılarda, time out sürelerinin belirlenmesi, sistemlerde yüklü yazılımların düzenli olarak güncellenmesi, kullanıcılara verilen yetkilere dikkat edilmesi, tüm girişlerin 2 kademeli kimlik doğrulaması ile yapılması gerekir. Uzaktan çalışmayı sağlayacak araçlara bazı örnekler verecek olursak;

İletişim: Slack, Twist veya Hive

Görüntülü/Sesli İletişim: Skype, Zoom.

Zaman Takibi/Loglama(Time Tracking): Hours, Teamweek, Everhour, Toggl...

Proje Yönetimi: Trello, TaskWorld, Basecamp, Todoist, Asana...

Bu uygulamalardan ihtiyaçlarınıza en iyi yanıtı verenleri tespit edebilmeniz için denemeler yapmanız faydalı olabilir. Birkaç hafta içerisinde uzaktan çalışma ritüellerinizin oturacaktır.

Ülkemizdeki Durum

Yurtdışında -özellikle gelişmiş ülkelerde- kullanımı giderek yaygınlaşan bu yöntem, bizim ülkemizde daha yavaş ilerliyor. Freelance çalışanları hariç tutarsak bazı kurumsal firmaların sağladığı haftada veya ayda birkaç günlük "uzaktan çalışma faydası" haricinde pek yayıldığını göremiyoruz. Bunun birçok sebebi olabilir. Bunlardan benim gördüğüm önemli sebeplerden biri iş hayatı kültürümüz. Özellikle henüz çevik (agile) yöntemler uygulamaya geçmemiş iş yerlerindeki takım yöneticileri, çalışanını gözünün önünde görmeyi tercih ediyor. Ne kadar masasının başında, ne kadar molalara çıkıyor, ne kadar internette geziniyor gözlemlenmek istiyor. Bunu bazen uyarı veya takdirlerde bazen de performans ölçümlerinde kullanmak istiyor. Bu mikro yönetim şekillerinde "çalışanım evden çalışırsa işine yeterince odaklanmayabilir" endişesi hep vardır.

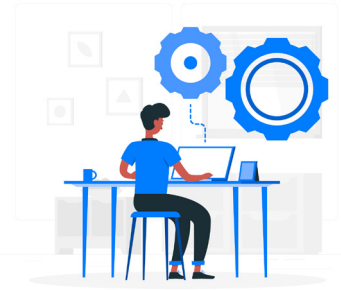
Artıları ve Eksileriyle Home Office

Her şeyde olduğu gibi home office çalışmanın da artıları ve eksileri var. Tamamen faydalı olduğunu veya tersine gereksiz olduğunu düşünmek ezbere kaçır. Gelin bunlardan aklımıza gelenleri sıralayalım.

Avantajlar(Pros):

Ulaşım: Türkiye'de serviste geçen süre çalışma süresine dahil değil. Bu nedenle özellikle büyük şehirlerde yollarda geçen zaman, hayatımızdan çalınan zamandır. Bu ortadan kalkıyor.

Toplantılarda azalış: Hepimizin itiraf ettiği ama bir türlü çözüm bulamadığı toplantılardaki vakit kaybı büyük oranda ortadan kalkabilir. Çünkü birçok konunun mailleşme veya konuş-

ma ile çözülebileceğini fark edersiniz.

Esnek çalışma: Home office ile çalışma ve ara verme saatlerini istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. Aynı zamanda istediğiniz ortamı tercih etme imkanı da sahip olursunuz. Evde konsantre olamadığınızda sakın bir kafede çalışmak gibi.

Hastalıklar: Ofis ortamları hastalıkların bulaşmasına en müsait ortamlardan biri. Çünkü çok yakın mesafelerde çalışıyoruz. Bu yazıyı kaleme aldığımız şu sıralarda koronavirüs nedeniyle şirketler bir süreliğine de olsa evden çalışmaya geçiş yapıyor. Bu problem daha ciddiye alınarak, evden çalışmanın uzatılması ve tüm şirketlerin uygulaması gerekir.

Freelance çalışma: Bu çalışma yöntemi ile freelance çalışmaya geçiş yapmak isteyenler tecrübe kazanabilir.

Dezavantajlar(Cons):

Maliyet: Artık evde çalışacağı için doğalgaz, elektrik ve klima gibi enerji tüketiminden kaynaklı faturalarınızda yükseliş olacak. Bazı ülkelerde/firmalarda bunun için de çalışana belirli bir miktarda ödeme yapılıyor. Türkiye'de henüz duymadım. Tartışılması gereken önemli bir konu.

Sosyalleşmede azalış: Hiçbir dijital iletişim kanalı gerçek (fiziksel) görüşmenin yerini tutamaz. Home office ile birlikte işyerindeki insanlarla sosyalleşmeniz azalacak.

Mentorlük: Özellikle yeni başlayan çalışanlar mentorlüğe ihtiyaç duyar.

Home office çalışmada bunu uygulamak biraz daha zor olabilir.

Çalışma ortamı: Herkesin sessiz güzel bir çalışma odası olmayabilir. Çocuklarınız, evcil hayvanlarınız, bina-daki gürültüler... vb. işe odaklanmanıza engel olabilir.

Örgütlenme: İşverenlerin çalışanlarına baskı yapması daha kolaylaşabilir. Çünkü çalışanlar bir arada olmadığında dayanışmada ve örgütlenmede zorlanabilir. Zamanla diğer çalışanlardan izole bir çalışma hayatına girebilirler. Bilişim çalışanları bu

sorunun çözümü üzerine kafa yormalıdır.

Suistimal edilmesi: İşveren gözüyle bakılırsa, çalışanlardan bunu suistimal etmek isteyenler çıkacaktır. Bu sorunu çözebilecek güzel yöntemlerden biri çevik çalışma yöntemlerine geçiştir. Çalışanlara her iterasyonda atanan görevler onlara kendiliğinde bir sorumluluk yükleyecektir. Bazı şirketlerde yöneticiler/takım liderleri, VPN ile sistemlere bağlanma, email veya telefonlara vaktinde cevap verme, özellikle canlı ortamlardaki sorunları

çözme hızları ile ilgili hareketleri de gözlemliyor.

Bu liste olabileceklerin sadece birkaçı. Hangi tarafın daha ağır basacağı kişiye göre değişebilir. Ancak çevremizden gözlemlediğimiz kadarıyla bilişim çalışanları home office çalışmaya oldukça eğilimli. Bir çoğu evde yapabilecekleri bir iş için ofise gitmenin ne kadar mantıksız olduğunu sık sık dile getiriyor.

**Makale daha önce <https://dergi.bmo.org.tr/genel/uzaktan-calismanin-yukselisi> adresinde yayımlanmıştır.*